

Bruselj, 17. maj 2021
(OR. en)

8658/21

EDUC 161
RECH 207
COMPET 343

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	7963/21
Zadeva:	Sklepi Sveta o pobudi o evropskih univerzah – povezovanje visokega šolstva, raziskav, inovacij in družbe: utiranje poti novi razsežnosti v evropskem visokošolskem izobraževanju

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o pobudi o evropskih univerzah – povezovanje visokega šolstva, raziskav, inovacij in družbe: utiranje poti novi razsežnosti v evropskem visokošolskem izobraževanju, ki jih je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) odobril na zasedanju 17. in 18. maja 2021.

Sklepi Sveta o

**pobudi o evropskih univerzah – povezovanje visokega šolstva, raziskav, inovacij in družbe:
utiranje poti novi razsežnosti v evropskem visokošolskem izobraževanju**

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB SKLICEVANJU NA politično ozadje tega vprašanja, kot je navedeno v Prilogi k tem sklepom;

OB POUDARJANJU NASLEDNJEGA:

1. Evropski svet je v sklepih z dne 14. decembra 2017 pozval države članice, Svet in Evropsko komisijo, naj nadaljujejo delo za krepitev strateških partnerstev med visokošolskimi ustanovami po vsej EU, in jih spodbudil, naj do leta 2024 pripomorejo k nastanku približno dvajsetih „evropskih univerz“, tj. mrež, v katere se bodo po pristopu od spodaj navzgor povezovale visokošolske ustanove po vsej EU, ki bodo študentom omogočale pridobitev diplome s kombiniranjem študija v več državah EU in ki bodo prispevale k mednarodni konkurenčnosti evropskih univerz.
2. Evropski svet je v sklepih z dne 28. junija 2018 pozval k spodbujanju sodelovanja med sektorji raziskav, inovacij in izobraževanja, tudi v okviru pobude o evropskih univerzah.
3. Svet je v sklepih z dne 22. maja 2018 o prizadevanjih za uresničitev vizije evropskega izobraževalnega prostora nadalje priznal, da bi „evropske univerze“ lahko imele vodilno vlogo pri vzpostavljanju celotnega evropskega izobraževalnega prostora (EIP).

4. Svet je v resoluciji z dne 8. novembra 2019 o nadaljnjem razvijanju evropskega izobraževalnega prostora za podporo v prihodnost usmerjenih sistemov izobraževanja in usposabljanja potrdil nadaljnji razvoj pobude o evropskih univerzah, pri čemer je menil, da bi to lahko bil prelomni korak naprej v medinstitucionalnem sodelovanju, saj ponuja različne navdihujoče vizije, modele in teme za interakcijo v korist prihodnjega razvoja EIP v skladu s spreminjajočimi se potrebami družbe.
5. Ministri in ministrice za finance in izobraževanje so v prvi skupni orientacijski razpravi 8. novembra 2019 poudarili, da je treba pospešiti uspešno in učinkovito vlaganje v izobraževanje in usposabljanje, znanja in spretnosti ter kompetence z vidika kakovosti, količine, inkluzivnosti in pravičnosti¹.
6. Svet je v resoluciji z dne 27. februarja 2020 o izobraževanju in usposabljanju v evropskem semestru nadalje priznal, da so naložbe v izobraževanje in usposabljanje najučinkovitejše naložbe v ljudi in prihodnost, obenem pa je priznal tudi njihove socialne in ekonomske koristi za posameznike, delodajalce in celotno družbo.
7. Glede na program znanj in spretnosti za Evropo, ki ga je Komisija sprejela 30. junija 2020, naj bi „evropske univerze“ določale standarde za preoblikovanje visokošolskih ustanov v EIP in evropskem raziskovalnem prostoru (ERP) ter udeležile vseživljenjsko učenje in kroženje talentov. To bo doseženo zlasti s popolno uvedbo pobude o evropskih univerzah v okviru programov Erasmus+ (2021–2027) in Obzorje Evropa ter z razvojem evropskega okvira kompetenc za raziskovalce.

¹ Kot je bilo poudarjeno v Resoluciji Sveta o izobraževanju in usposabljanju v evropskem semestru: zagotavljanje informiranih razprav o reformah in naložbah, ki je na voljo na naslednji povezavi:
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32020G0227\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32020G0227(01)).

8. Svet je v sklepih z dne 1. decembra 2020 o novem evropskem raziskovalnem prostoru poudaril, da je treba razviti močnejše sinergije in povezave med ERP in elementi EIP, ki so povezani z visokošolskim izobraževanjem, ter ugotovil, da so institucionalne spremembe, raziskovalne poklicne poti, znanstveno izobraževanje in usposabljanje, mednarodno sodelovanje in kroženje znanja področja, na katerih je možno odločnejše sodelovanje, podprla je tudi nadaljnji razvoj „evropskih univerzitetnih zavezništev“ kot zgled za sodobne in vključujoče visokošolske ustanove prihodnosti v Evropi.
9. Ministri in ministrice za visoko šolstvo so v rimskem sporočilu (2020), ki je bilo sprejeto 19. novembra 2020 na ministrski konferenci evropskega visokošolskega prostora (EHEA), navedli, da so zavezništva, vzpostavljena v okviru pobude o evropskih univerzah, pomembna pri preučevanju poglobljenega in obsežnejšega systemskega sodelovanja, ki se lahko izkaže za koristno pri odkrivanju in premagovanju ovir za tesnejše nadnacionalno sodelovanje med visokošolskimi ustanovami v prihodnosti.
10. Svet je v resoluciji o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri oblikovanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) kot svojo četrto strateško prednostno nalogo določil krepitev evropskega visokega šolstva, pri čemer je navedel, da naj bi v naslednjem desetletju visokošolske ustanove poiskale nove oblike tesnejšega sodelovanja z oblikovanjem nadnacionalnih zavezništev, tudi z dejansko uvedbo pobude o evropskih univerzah.
11. DOPOLNITI: V sklepih z dne xx. maja 2021 o Evropskem raziskovalnem prostoru: poglobljanje ERP, da bi raziskovalcem zagotovili privlačno in trajnostno raziskovalno poklicno pot in delovne pogoje“;

OB ZAVEDANJU NASLEDNJEGA:

12. V skladu z načelom subsidiarnosti o visokošolskih politikah odločajo posamezne države članice na nacionalni ali regionalni ravni.
13. Visokošolske ustanove so neodvisne. Akademska in znanstvena svoboda je osrednje načelo njihovega poslanstva in dejavnosti².
14. Evropske visokošolske ustanove imajo zelo raznoliko zgodovino, organizacijske strukture in študijske smeri, hkrati pa se nahajajo v zelo raznolikih regijah, s katerimi so povezane.
15. „Evropske univerze“ so še vedno v zgodnji fazi in v zvezi z izbranimi 41 pilotnimi projekti in njihovimi rezultati je potrebnih več ocen in informacij, ki temeljijo na dokazih, da bi podprli skladne in v prihodnost usmerjene politike.
16. „Evropske univerze“ so odprte za partnerje iz vseh vrst visokošolskih ustanov, ki povezujejo akademske in neakademske partnerje ter trg dela, obenem pa na splošno pokrivajo raznoliko sodelovanje s širokim geografskim obsegom po vsej Evropi.
17. „Evropske univerze“ bodo odločilno prispevale k uresničevanju ambiciozne vizije inovativnih, globalno konkurenčnih in privlačnih EIP in ERP v popolni sinergiji z EHEA, saj bodo pripomogle h krepitevi razsežnosti odličnosti visokošolskega izobraževanja, raziskav in inovacij, obenem pa bodo spodbujale enakost spolov, inkluzivnost in enakost, omogočale nemoteno in ambiciozno nadnacionalno sodelovanje med visokošolskimi ustanovami v Evropi ter navdihovale preoblikovanje visokošolskega izobraževanja.

² Kot je poudarjeno v izjavi o akademski svobodi, priloženi rimskemu sporočilu, ki je bilo sprejeto 19. novembra 2020 na ministrski konferenci evropskega visokošolskega prostora, in v bonški deklaraciji z dne 20. oktobra 2020.

18. „Evropske univerze“ imajo lahko z razvojem evropskih meduniverzitetnih kampusov pomembno vlogo pri prilagajanju izobraževanja, usposabljanja in raziskav digitalni dobi v skladu z akcijskim načrtom za digitalno izobraževanje (2021–2027) ter EIP in ERP. S to pobudo se bodo z izvajanjem inovativnih modelov digitalnega učenja in poučevanja okrepile sinergije med visokošolskim izobraževanjem in raziskavami s praksami v okviru odprte znanosti, odprtega izobraževanja in odprtih podatkov³ –

UGOTAVLJA NASLEDNJE:

19. Po dveh razpisih za zbiranje predlogov v okviru programa Erasmus+, dopolnjenih s podporo iz programa Obzorje 2020, si sedaj 41 pilotnih zavezništev „evropskih univerz“, v katera je vključenih več kot 280 visokošolskih ustanov, kar je 5 % vseh visokošolskih ustanov po vsej Evropi, ki imajo možnost vključiti 20 % evropskih študentov in študentk, prizadeva uresničiti svojo skupno vizijo in institucionalne spremembe, katerih cilj je strukturni, sistemski in trajnostni učinek na izobraževanje in usposabljanje, raziskave in inovacije ter storitve za družbo.

³ Odprta znanost je sistemska sprememba, ki omogoča boljšo znanost z odprtimi in skupnimi načini ustvarjanja in izmenjave znanja in podatkov v kar najbolj zgodnji fazi raziskovalnega procesa ter sporočanje in izmenjavo rezultatov:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/knowledge_publications_tools_and_data/documents/ec_rtd_factsheet-open-science_2019.pdf.

Odprto izobraževanje je način izvajanja izobraževanja, pogosto z uporabo digitalnih tehnologij. Njegov cilj je z odpravo ovir in zagotavljanjem vsem dostopnega, obsežnega in prilagojenega učenja razširiti dostop in sodelovanje na vse. Ponuja različne načine poučevanja in učenja ter pridobivanja in izmenjave znanja. Zagotavlja tudi različne poti dostopa do formalnega in neformalnega izobraževanja ter ju povezuje (*Opening up Education: A Support Framework for Higher Education Institutions*, 2016) (Odpiranje izobraževanja: okvir podpore za visokošolske ustanove).

Pojem odprti podatki se na splošno nanaša na podatke v odprtem formatu, ki jih lahko vsakdo prosto uporablja, ponovno uporablja in deli za kakršen koli namen. (Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja)

20. S prvima razpisoma naj bi po eni strani dosegli pravo ravnotežje med kakovostjo in odličnostjo, po drugi strani pa vključujočo in pravično geografsko pokritost, ob podpori inovativnemu izobraževanju, prenosu znanja, raziskavam in inovacijam, da bi uresničili cilje pobude, kot sta evropska kohezija in konkurenčnost, hkrati pa spodbujali evropske vrednote in krepitev evropske identitete.
21. Visokošolske ustanove so se izkazale za odporne pri obvladovanju posledic pandemije COVID-19, vendar pa je ta razkrila tudi slabosti, kar zadeva pravičen dostop in podporo za študente, osebje in raziskovalce, zlasti tiste z manj priložnostmi in manjšimi digitalnimi kompetencami, ter za mobilne raziskovalce na začetku poklicne poti. Rezultati ankete⁴ so pokazali, da člani prvih 17 „evropskih univerz“ menijo, da jim je zaveznitvo pomagalo med krizo ter da jim bo združevanje virov in prednosti verjetno omogočilo, da si hitreje opomorejo.
22. Evropski trgi dela se hitro spreminjajo, in sicer zaradi tehnološkega razvoja, digitalnega in zelenega prehoda ter prestrukturiranja gospodarstva, pa tudi zaradi pandemije COVID-19. V vseh življenjskih obdobjih ter v vseh disciplinah in sektorjih so potrebne prožne učne možnosti in oblike učenja. To je priložnost za visokošolske ustanove, da razvijejo inovativne učne načrte, študijske programe ter prožne možnosti učenja in alternativne učne poti, da bi izboljšali kakovost, inkluzivnost in enakost spolov v visokošolskem izobraževanju, pa tudi, da razvijejo izobraževalne in raziskovalne programe, ki se bodo odzivali na digitalni in zeleni prehod ter ključne socialno-ekonomske izzive, hkrati pa bili še naprej zavezani odličnosti.

⁴ *European Universities Initiative Survey on the impact of COVID-19 on European Universities* (Anketa v okviru pobude o evropskih univerzah o vplivu COVID-19 na evropske univerze). Na voljo na naslednji povezavi:
https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/coronavirus-european-universities-initiative-impact-survey-results_en.

23. „Evropske univerze“ so zmožne s pretokom ustvarjalnih talentov spodbujati podjetništvo, prečna znanja in spretnosti ter inovacije, da se podpreta ustanavljanje in širitev zagonskih podjetij ter malih in srednjih podjetij v Evropi, zlasti z vzpostavljanjem in krepitvijo prenosa tehnologije ali z izmenjavo znanja in zmogljivosti za prenos tehnologije, s čimer bi lahko podprli razvoj novih konceptov, ki bi lahko privedli do prodornih novih odkritij ali inovacij, ki oblikujejo trg.
24. „Evropske univerze“ razvijajo na izzivih temelječe pristope za skupno izobraževanje, raziskave in inovacije, da bi povečali interdisciplinarno kritično maso; delijo si zmogljivosti in združujejo vire, krepijo privlačnost akademskih in raziskovalnih poklicev, podpirajo institucionalne spremembe, na primer z vključujočimi načrti za enakost spolov, in krepijo sodelovanje z akterji v okoliškem ekosistemu; prizadevajo si za odprto znanost in odprto izobraževanje, sodelujejo z državljani pri reševanju družbenih izzivov ter krepijo odličnost v izobraževanju in raziskavah za globalno konkurenčnost.

POZDRAVLJA:

25. dejstvo, da so se številni člani evropske visokošolske skupnosti in mnogi njeni deležniki pozitivno odzvali na pobudo in tako omogočili dosedANJI napredek;
26. popolno uvedbo pobude o evropskih univerzah v okviru programa Erasmus+ za obdobje 2021–2027 in programa Obzorje Evropa ter predvidene sinergije z drugimi programi v okviru razvoja novih skupnih in celostnih dolgoročnih trajnostnih strategij za izobraževanje in usposabljanje, raziskave, inovacije in storitve za družbo, s čimer se krepi „kvadrat znanja“⁵;
27. dejstvo, da si pobuda o evropskih univerzah prizadeva za večjo kakovost in ambiciozno raven razširjenega sodelovanja med visokošolskimi ustanovami po vsej Evropi, obenem pa izkorišča sinergije, kot so tiste s skupnimi magistrskimi programi Erasmus Mundus, s partnerstvi za sodelovanje in zavezništvi za inovacije v okviru programa Erasmus+, s skupnostmi znanja in inovacij Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, z Evropskim svetom za inovacije, z dejavnostmi Marie Skłodowske-Curie v okviru programa Obzorje Evropa ali s strateškimi partnerstvi v okviru nacionalnih, regionalnih in evropskih programov ter z drugimi obstoječimi uspešnimi modeli sodelovanja;

⁵ Koncept, ki je predstavljen kot stičišče štirih osrednjih področij, in sicer izobraževanja, raziskav, inovacij in storitve za družbo – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0625&rid=4>.

PRIZNAVA NASLEDNJE:

28. S pobudo o evropskih univerzah naj bi prispevali k bolj združeni, inovativni, digitalni, povezani in zeleni Evropi, odprti za širši svet, s povečanjem odpornosti, odličnosti, geografske in socialne vključenosti, enakosti spolov, privlačnosti in mednarodne konkurenčnosti evropskih visokošolskih ustanov.
29. Cilj „evropskih univerz“ je z medinstitucionalnimi strategijami, ki združujejo učenje in poučevanje, raziskave, inovacije in prenos znanja v gospodarstvo in družbo, prispevati h kakovosti nadnacionalnega sodelovanja ter k političnim in družbenim spremembam.
30. „Evropske univerze“ lahko pomembno pospešujejo preoblikovanje metod učenja in poučevanja ter vpeljavo inovacij vanje. So tudi pomembne platforme za nadaljnji razvoj razsežnosti raziskav in inovacij v visokošolskih ustanovah, ki si morajo prizadevati za učenje na podlagi raziskav, pa tudi za dolgoročno prožne in privlačne poklicne poti na področju raziskav in poučevanja.
31. „Evropske univerze“ bi morale v skladu z vizijo EIP in njenim uresničevanjem do leta 2025, v skladu z ERP ter ob upoštevanju rimskega sporočila ministrov in ministric – ob doslednem spoštovanju pristojnosti držav članic ter ob upoštevanju načela subsidiarnosti, institucionalne avtonomije in regionalnih okoliščin – v tesnem sodelovanju z visokošolskimi organi držav članic:

- a) spodbujati skupno evropsko vizijo, vključno s temeljnimi akademskimi vrednotami, ki prispevajo h krepitvi evropske identitete za vse učence, učitelje, raziskovalce in osebje, s čimer bi jih opremile s potrebnim znanjem, spretnostmi in kompetencami, da bi spodbudili preobrazbo v smeri bolj trajnostne, odporne in vključujoče Evrope ter sodelovali in soustvarjali znanje v različnih evropskih in svetovnih kulturah, v različnih jezikih, onstran meja, sektorjev in akademskih disciplin;
- b) vzpostaviti evropske meduniverzitetne kampuse – na podlagi vključevanja, pravičnosti, enakosti spolov in odličnosti pri učenju, poučevanju, raziskavah in inovacijah –, ki bi bili geografsko razširjeni po vsej Evropi;
- c) prispevati k skupnim, celostnim dolgoročnim strategijam izobraževanja in usposabljanja, raziskav in inovacij ter k storitvam za družbo, da bi povečali kakovost, privlačnost, konkurenčnost in pomen evropskih visokošolskih ustanov ter okrepili kvadrat znanja. Visokošolske ustanove bi morale združevati spletne in fizične vire, študijske programe, strokovno znanje, osebje, podatke in infrastrukturo, da bi povečale svoje prednosti in postale odpornejše;
- d) preučiti nove in privlačne načine zaposlovanja, nagrajevanja, ocenjevanja in profesionalizacije učiteljev, osebja in raziskovalcev, hkrati pa si prizadevati za boljše priznavanje izobraževalnih, raziskovalnih, vodstvenih in podjetniških dosežkov in ravnovesje med njimi ter tako spodbujati najboljše prakse za zaposlovanje in poklicni razvoj ob spoštovanju usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja ter razvijanju ponovne presoje in ovrednotenja rezultatov;

- e) vzpostavljati vedno trdnejša zavezništva s preučitvijo izvedljivosti skupnega vpisa študentov in skupnega zaposlovanja akademikov in raziskovalcev v okviru različnih nacionalnih sistemov, da bi njihove poklicne poti v izobraževanju in raziskavah v okviru zavezništev postale privlačnejše, trajnejše in prožnejše;
- f) obravnavati družbene izzive ter potrebe po znanju in spretnostih v Evropi s sodelovanjem v partnerstvih in oblikovanjem evropskih, transdisciplinarnih in nadnacionalnih skupin študentov in akademikov, skupaj z raziskovalci, ter skupin iz poslovne, inovacijske in širše skupnosti. Visokošolske ustanove v sodelovanju z okoliškimi inovacijskimi ekosistemi pripravljajo študente, diplomante in raziskovalce na začetku poklicne poti na to, da čim bolj povečajo svojo zaposljivost ter izkoristijo ponujene priložnosti in postanejo nosilci sprememb za dvojno zeleno in digitalno preobrazbo; poleg tega širijo in krepijo programe doktorskega in podoktorskega usposabljanja, ki presegajo akademsko usposabljanje, da bi po potrebi vključili prečna znanja in spretnosti, ki koristijo drugim sektorjem;
- g) prizadevati si za vključevanje izobraževanja za trajnostni razvoj na vseh ravneh in v vseh disciplinah na podlagi Agende za trajnostni razvoj do leta 2030, ob spodbujanju pristopa STEAM⁶ in krepitvi privlačnosti področij STEM ter akademskih in raziskovalnih poklicnih poti, tudi za ženske;

⁶ STEAM: angleška kratica za „*Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics*“ (naravoslovje, tehnologija, inženirstvo, umetnost in matematika). Pristop STEAM za učenje in poučevanje povezuje STEM (naravoslovje, tehnologijo, inženirstvo in matematiko) in druga študijska področja. Spodbuja prečna znanja in spretnosti, kot so digitalne kompetence, kritično razmišljanje, reševanje problemov ter upravljavška in podjetniška znanja in spretnosti; spodbuja tudi sodelovanje z neakadetskimi partnerji ter se odziva na gospodarske, okoljske, politične in družbene izzive. STEAM spodbuja združevanje znanja, ki je potrebno v resničnem življenju, in naravno vedoželjnost. Opredelitev na podlagi dejavnosti vzajemnega učenja o izobraževanju STEM, Dunaj, marec 2020 (<https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/et-2020-newsletter-may-2020.pdf>). (Glej tudi str. 20 delovnega dokumenta služb Evropske komisije in COM(2020) 625.)

- h) v učne načrte vključiti mešane oblike mobilnosti, tj. fizične (ki mora ostati ključna oblika), kombinirane⁷ in/ali virtualne⁸, da bi se povečala mobilnost študentov in diplomantov na vseh ravneh ter da bi internacionalizacija domá postala realnost v skladu s standardi kakovosti v Evropi in državah članicah⁹;
- i) uresničevati vseživljenjsko učenje v visokošolskem izobraževanju z zagotavljanjem različnih možnosti za izobraževanje ter z uvajanjem inovativnih in na študente osredotočenih pedagoških pristopov, ki se skupaj izvajajo po evropskih meduniverzitetnih kampusih ter prek katerih lahko raznolika študentska populacija oblikuje prožne učne poti na vseh ravneh študija in poklicne poti. Čeprav mikrokvalifikacije¹⁰ ne odstopajo od in ne spodkopavajo temeljnega načela polnega magistrskega študija, bi lahko pripomogle k širitvi možnosti za učenje, tako da bi: bile sprejemljive tudi za netradicionalne učence ter zadovoljile povpraševanje po novih znanjih in spretnostih na trgu dela, naredile učno izkušnjo prožnejšo in modularno, podpirale dostop do visokošolskega izobraževanja ter vključile učence ne glede na njihove predhodne kvalifikacije ali ozadje, s spodbujanjem možnosti za preusposabljanje in izpopolnjevanje ob hkratnem zagotavljanju kakovostnega izobraževanja;
- j) spodbujati praktične izkušnje in/ali izkušnje na delovnem mestu ob podpori zunanjih mentorjev, da bi spodbudili podjetniško miselnost, in razvijati državljansko udejstvovanje;
- k) prizadevati si za uravnoteženo mobilnost študentov, mobilnost osebja in kroženje možganov v okviru zavezništev;

⁷ Kombinacija fizične mobilnosti in virtualne komponente, ki olajšuje izmenjavo s sodelovalnim spletnim učenjem in timsko delo. Evropska komisija. Erasmus+: Vodnik za prijavitelje (različica 1: 25/03/2021), na voljo na naslednji povezavi: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_sl.

⁸ Virtualna mobilnost je nabor aktivnosti, podprtih z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami, vključno z e-učenjem, ki uresničujejo ali pospešujejo mednarodne izkušnje sodelovanja v okviru poučevanja, usposabljanja ali učenja. Evropska komisija. Erasmus+: Vodnik za prijavitelje (različica 1: 25/03/2021), na voljo na naslednji povezavi: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_sl.

⁹ Gre za evropske standarde in smernice za zagotavljanje kakovosti.

¹⁰ Mikrokvalifikacija je dokazilo o učnih izidih, ki ga je učeči se pridobil po kratki učni izkušnji. (Začasna opredelitev iz končnega poročila ad hoc posvetovalne skupine strokovnjakov s področja visokošolskega izobraževanja z naslovom *A European approach to micro-credentials - output of the micro-credentials higher education consultation group* (Evropski pristop k mikrokvalifikacijam – rezultat svetovalne skupine za mikrokvalifikacije v visokošolskem izobraževanju), ki je na voljo na naslednji povezavi: <https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/european-approach-micro-credentials-higher-education-consultation-group-output-final-report.pdf>).

- l) ustvarjati nova, bolj vključujoča in inovativna učna okolja, ki bodo dostopna vsem učencem, tudi prikrajšanim in netradicionalnim učencem, ter prispevala k povečanju kakovosti in socialne razsežnosti evropskih sistemov visokošolskega izobraževanja;
- m) prispevati h krepitvi razsežnosti raziskav in inovacij visokošolskih ustanov v Evropi z razvojem skupnega programa, skupnih infrastruktur in virov, s spodbujanjem kritične mase, krepitvijo človeškega kapitala ter vključevanjem neakademiških akterjev v poučevanje in raziskave, ob povezovanju z okoliškimi inovacijskimi ekosistemi, državljani in družbo;
- n) spodbujati „evropske univerze“ kot „preskusne platforme“ za inovativno poučevanje in raziskave, vključno s sistemi za ocenjevanje akademske kariere in sistemi nagrajevanja, ki med drugim upoštevajo prakse odprte znanosti, kakovost poučevanja, prenos znanja in ozaveščanje, izboljšane sisteme pogojne redne zaposlitve ter okrepljeno načrtovanje in diverzifikacijo poklicne poti, pa tudi sprejetje načel in praks odprte znanosti, vključno z evropskim oblakom za odprto znanost in infrastrukturo za objavljanje z odprtim dostopom, izmenjavo znanja in podatkov ter odprtim sodelovanjem;
- o) spodbujati potrditev „Evropske listine za raziskovalce“ in „kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev“¹¹ ter njunih izvedbenih mehanizmov, vključno s strategijo človeških virov za raziskovalce (HRS4R) in EURAXESS, [DOPOLNITI oziroma prihodnja platforma ERP za talente], katerih namen je spodbujati evropske prakse poklicnega razvoja na področju raziskav, ki se uporabljajo za več poklicnih poti;

¹¹ Dok. 2005/251/ES.

- p) spodbujati dosledno uporabo odlične raziskovalne in inovacijske zmogljivosti EU v visokošolskem in raziskovalnem sektorju s podporo visoko usposobljenim in konkurenčnim evropskim raziskovalcem, večji raziskovalni odličnosti ter okrepljenemu prenosu znanja in inovacijske zmogljivosti v Evropi s pomočjo tesnejših povezav s programom Obzorje Evropa ter operabilnosti poklicne poti onstran meja, disciplin in sektorjev;
- q) pomagati opredeliti ovire za polni izkoristek potenciala pobude o evropskih univerzah in, kolikor je mogoče, predlagati rešitve, ki bi lahko koristile celotnemu sistemu visokošolskega izobraževanja in ki jih je treba pripraviti na pravno odgovorni ravni odločanja;
- r) služiti kot vzor za preobrazbo evropskega visokošolskega izobraževanja in za nadaljnje izvajanje ključnih bolonjskih zavez, vključno z avtomatičnim priznavanjem kvalifikacij in obdobjem mobilnosti v tujini, ter kot most med EIP in ERP v popolni sinergiji z EHEA;
- s) prispevati k večji odličnosti v raziskovanju in kakovosti v izobraževanju, tudi v mednarodnem okviru, s tem pa h konkurenčnosti evropskega sektorja visokošolskega izobraževanja v svetovni tekmi za talente, tudi z internacionalizacijo visokošolskih ustanov, s sodelovanjem pri reševanju svetovnih izzivov, s uveljavljanjem temeljnih akademskih in skupnih evropskih vrednot, s sodelovanjem pri boju proti tujemu vmešavanju, z reformo sistemov za ocenjevanje raziskav in reformo raziskovalnih poklicnih poti ter z varovanjem izsledkov raziskav in intelektualne lastnine v skladu z načeloma odprtega dostopa in odprtih podatkov na ravni EU;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ OB DOSLEDNEM UPOŠTEVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI, INSTITUCIONALNE AVTONOMIJE, AKADEMSKE SVOBODE IN V SKLADU Z NACIONALNIMI OKOLIŠČINAMI:

32. v celoti izkoristijo potencial vseh razpoložljivih regionalnih in nacionalnih mehanizmov financiranja ter mehanizmov financiranja EU, vključno z novimi priložnostmi v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, evropskih strukturnih in investicijskih skladov, programa Obzorje Evropa in programa InvestEU, da bi bolje povezali izobraževanje in usposabljanje, raziskave in inovacije v podporo pobudi o evropskih univerzah;
33. si, kjer je to mogoče, prizadevajo najti mehanizme za sofinanciranje visokošolskih ustanov, ki sodelujejo v pobudi o evropskih univerzah, na podlagi svojih osnovnih programov financiranja in programov financiranja na podlagi uspešnosti ali posebnih programov financiranja ali strateških skladov;
34. podpirajo krepitev zmogljivosti za regije z manjšo intenzivnostjo raziskav in inovacij, s tem pa navsezadnje prispevajo k zmanjšanju vrzeli na področju raziskav in inovacij ter regionalnih razlik pri dostopu do visokošolskega izobraževanja, okrepijo odličnost in spodbujajo bolj uravnoteženo udeležbo visokošolskih ustanov tudi v prihodnjih zavezništvih;
35. prek sodelovanja na mednarodni, nacionalni in regionalni ravni, pa tudi med vladam in institucijami, opredelijo in po potrebi odpravijo ovire za združljivejše sisteme visokošolskega izobraževanja in tesnejša strateška zavezništva visokošolskih ustanov, pri tem pa se opirajo na obsežno delo, ki je bilo že storjeno v okviru EIP, EHEA in ERP;

36. z doslednim koriščenjem podpornih ukrepov, kot sta pobuda za evropsko študentsko izkaznico ter avtomatično vzajemno priznavanje¹² kvalifikacij in obdobj mobilnosti v okviru študijskih programov in programov usposabljanja, tudi z digitalnimi sredstvi, odstranijo ovire za mobilnost in poklicni razvoj;
37. opredelijo in po potrebi odpravijo ovire za evropski pristop k zagotavljanju kakovosti skupnih programov, in sicer z okrepitvijo institucionalnih povezav in postopkov med agencijami za ocenjevanje, akreditacijo in zagotavljanje kakovosti, registriranimi v evropskem registru za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (EQAR), da bi našli načine avtomatičnega vzajemnega priznavanja, pa tudi z olajšanjem izvajanja postopkov zagotavljanja kakovosti ter s spodbujanjem skupnega ocenjevanja in akreditacije študijskih programov;
38. ščitijo in spodbujajo akademsko svobodo in institucionalno avtonomijo kot osrednje načelo dobro delujočega, na kakovosti temelječega in dinamičnega sistema visokošolskega izobraževanja, v skladu z zavezami ministrov in ministric EHEA, pristojnih za visoko šolstvo, ter ministrov in ministric za raziskave¹³;

¹² V skladu s Priporočilom Sveta z dne 26. novembra 2018 o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini (UL C 444, 10.12.2018, str. 1) ter v skladu z načeli Lizbonske konvencije o priznavanju.

¹³ Izjava o akademski svobodi, priložena rimskemu sporočilu, ki je bilo sprejeto 19. novembra 2020 na ministrski konferenci o evropskem visokošolskem prostoru, in v bonški deklaraciji z dne 20. oktobra 2020.

POZIVA KOMISIJO IN DRŽAVE ČLANICE, NAJ V SKLADU S SVOJIMI PRISTOJNOSTMI
IN OB DOSLEDNEM UPOŠTEVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI:

39. še naprej podpirajo oblikovanje odličnih, prožnih, raznolikih, na splošno geografsko uravnoteženih in trajnostnih modelov zavezništev, ki so povezana z lokalnimi in regionalnimi ekosistemi, spodbujajo izobraževanje, raziskave, inovacije in ustvarjalnost ter razvoj dobrih praks za sodelovanje, hkrati pa so lahko navdih za druge visokošolske ustanove s ciljem nemotene uravnotežene mobilnosti študentov, učiteljev in osebja ter kroženja možganov, pa tudi odprtega zaposlovanja ter privlačnejših pogojev za napredovanje in delovnih pogojev za raziskovalce in osebje;
40. zagotovijo povečanje obsega, med drugim tako, da „evropskim univerzam“ omogočijo izmenjavo dobrih praks in izkušenj z vsemi visokošolskimi ustanovami po Evropi, pri čemer zagotovijo, da so reforme, rezultati in inovacije, ki jih spodbudijo „evropske univerze“, v celoti dostopne tistim, ki ne sodelujejo v teh zavezništvih, hkrati pa cenijo tudi izkušnje iz drugih skupnih mednarodnih pobud;
41. skupaj preučijo potrebne ukrepe, s katerimi bi lahko preskusili uporabo mikrokvalifikacij v visokošolskem izobraževanju, s čimer bi pripomogli k širitvi možnosti za učenje in krepitvi vloge visokošolskih ustanov pri vseživljenjskem učenju;
42. podpirajo „evropske univerze“ ob spoštovanju njihove institucionalne avtonomije, da bi ustvarili zmogljivosti in ustrezno okolje za spodbujanje trajnostnih sodobnih infrastruktur in poklicnih poti ter privlačnih delovnih pogojev, hkrati pa spodbudili kroženje možganov med vsemi partnerji;

43. ustvarijo močnejše sinergije med visokošolsko razsežnostjo EIP, ERP in EHEA. „Evropske univerze“ so lahko z njihovim raziskovalnim pristopom ter na izzivih temelječima pristopoma k učenju in poučevanju ključnega pomena za razvoj pomembnih povezav;
44. razmislijo o trajnostnejših instrumentih financiranja „evropskih univerz“, tudi z izkoriščanjem sinergij med regionalnimi in nacionalnimi shemami ter evropskimi shemami, da bodo lahko uresničile svojo ambiciozno strategijo, ki zahteva strukturne in institucionalne spremembe. Da bi dosegli ambiciozne cilje pobude, bo potrebno financiranje po posameznih zavezništvih, ki bo ustrezalo namenu, tudi kar zadeva že izbrana zavezništva, ob hkratnem upoštevanju raznolikosti modelov sodelovanja ter različnih nacionalnih in regionalnih sistemov financiranja;
45. spodbujajo razvoj in uporabo inovativnih, učinkovitih in vključujočih praks učenja, poučevanja, odprte znanosti in odprtega izobraževanja ter poenostavljenih upravnih postopkov s podpiranjem „evropskih univerz“ pri razvoju in izvajanju strategij za digitalne infrastrukture in orodja IT;
46. podpirajo „evropske univerze“ pri doseganju ambicioznega cilja 50 % mobilnih študentov¹⁴, pri čemer se osredotočijo na uravnotežene programe fizične, virtualne ali kombinirane mobilnosti in kroženje možganov, ob priznavanju, da je fizična mobilnost prioriteta in je ni mogoče nadomestiti z drugimi oblikami mobilnosti, ki imajo dopolnilno vlogo;
47. zagotovijo, da pobuda temelji na vključenosti in odličnosti, je odprta za vse vrste visokošolskih ustanov ter za vse študente, učitelje, osebje in raziskovalce, hkrati pa spodbuja uporabo skupnih infrastruktur, opreme in objektov;

¹⁴ Evropska komisija (2020). Erasmus+: Vodnik za prijavitelje (različica 3 (2020): 25/08/2020), str. 132, na voljo na naslednji povezavi:
https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/default/files/erasmus_programme_guide_2020_v3_sl.pdf.

48. redno skupaj¹⁵ spremljajo stanje 41 zavezništev pobude o evropskih univerzah, pa tudi morebitnih drugih zavezništev, v tesnem sodelovanju z „evropskimi univerzami“ in vsemi ustreznimi deležniki, da bi dokumentirali dosežene rezultate ter učinek na izobraževalno in raziskovalno razsežnost in na družbo, hkrati pa opredelili ovire, pomanjkljivosti, izzive in možne rešitve, da bi zagotovili nemoteno delovanje in izvajanje njihovih nadnacionalnih dejavnosti;
49. organizirajo stalne izmenjave med Evropsko komisijo, državami članicami, „evropskimi univerzami“ in ad hoc strokovno skupino, ki jo sestavljajo strokovnjaki iz držav članic, ter drugimi ustreznimi deležniki, da bi spremljali napredek, razpravljali o obstoječih ovirah za sodelovanje in jih odpravili ter razvili rešitve in jih udeležili;
50. spodbujajo visokošolske ustanove, naj sprejmejo stalno preobrazbo, da bi čim bolj izkoristile svoje poslanstvo, ki zajema izobraževanje, raziskave, inovacije in storitve za družbo v EIP in ERP v popolni sinergiji z EHEA;
51. podpirajo trajnostno sodelovanje med visokošolskimi ustanovami na evropski ravni, v okviru katerega se uresničujejo cilji EIP, ERP in EHEA, krepi konkurenčnost „evropskih univerz“ v mednarodnem okviru ter v svetovni tekmi za privabljanje in zadrževanje talentov, hkrati pa se lahko ustanove povežejo z lokalnimi in regionalnimi ekosistemi;
52. podpirajo in spodbujajo „evropske univerze“ pri krepitevi vključenosti študentov in osebja v zavezništva, ki je bistvenega pomena za uspeh, razvoj in izvajanje pobude, z njihovo vključitvijo v ustrezne strukture upravljanja;

¹⁵ Države članice in Evropska komisija (GD EAC in GD RTD).

53. v okviru EIP ter ob doslednem spoštovanju nacionalnih in regionalnih sistemov visokošolskega izobraževanja začnejo leta 2022 skupaj z ustreznimi visokošolskimi nacionalnimi in regionalnimi organi, visokošolskimi ustanovami in deležniki oblikovati jasne predloge za pomoč pri odpravljanju ovir, kjer je to potrebno, za sodelovanje na evropski ravni, na primer s preučitvijo potrebe po skupnih evropskih diplomah v okviru zavezništev „evropskih univerz“ in izvedljivosti le-tega ter s spodbujanjem nadaljnega evropskega sodelovanja na področju zagotavljanja kakovosti in avtomatičnega vzajemnega priznavanja v visokošolskem izobraževanju;

POZIVA KOMISIJO, NAJ V SKLADU S SVOJIMI PRISTOJNOSTMI IN OB DOSLEDNEM UPOŠTEVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI:

54. do konca leta 2021 sporoči glavne rezultate vmesnega pregleda prvih zavezništev z namenom nadaljnega razvoja „evropskih univerz“ ter njihovega polnega in ambicioznega potenciala;
55. podpira razvoj „evropskih univerz“ kot „preskusnih platform“ za interoperabilnost in spodbujanje sodelovanja med državami članicami glede evropskih praks na področju raziskav ter praks poučevanja in poklicnega razvoja osebja, vključno z izvedljivostjo postopnega pristopa k skupnim sistemom zaposlovanja ob prizadevanju za učinkovito kroženje možganov in prost pretok znanja po Evropi, da bi povečali privlačnost evropskih akademskih in raziskovalnih poklicev ob upoštevanju načela subsidiarnosti in avtonomije visokošolskih ustanov ter ob spoštovanju razlik v nacionalnih in regionalnih sistemih trga dela;
56. pripravi smernice o tem, kako bi lahko programi, skladi in finančni instrumenti EU v skladu s svojimi cilji z dobrim proračunom in za daljše določeno obdobje poenostavljeno in racionalizirano dopolnili podporo „evropskim univerzam“ in drugim vrstam zavezništev visokošolskih ustanov, ob hkratnem spodbujanju s tem povezanih sinergij;

57. ohrani uspešne vključujoče, na odličnosti temelječe in geografsko uravnotežene pristope od spodaj navzgor v programu Erasmus+ za obdobje 2021–2027 ob podpori programa Obzorje Evropa, da se vsem vrstam visokošolskih ustanov, vključno s programi čezmejnega sodelovanja in drugimi skupnimi mednarodnimi pobudami, ponudi priložnost za razvoj ambicioznih „evropskih univerz“, ob preskušanju različnih modelov sodelovanja in ob tematski odprtosti;
58. spodbuja „evropske univerze“, da čim bolje izkoristijo politike in pobude, kot sta denimo HEInnovate in InvestEU, ki jih podpirajo pri tem, da postanejo inovativnejše in podjetnejše, hkrati pa spodbuja sodelovanje s programom Obzorje Evropa, da se zagotovijo sinergije in prepreči podvajanje prizadevanj;
59. podpira programe aktivne izmenjave med akademskim svetom in industrijo, saj bi neposreden stik med njimi prinesel dodano vrednost in zagotovil boljši odziv na potrebe trga dela;
60. razmisli o uporabi obstoječih spletnih platform za promoviranje in podporo „evropskih univerz“ ter za omogočanje izmenjave najboljših praks in izkušenj;
61. še naprej tesno sodeluje z državami članicami ter redno obvešča Svet o napredku pri pobudi v procesu soustvarjanja in nadaljnjem razvoju „evropskih univerz“, in sicer prek odbora za program Erasmus+ in odbora za program Obzorje Evropa, vključno s sestavo za širitev sodelovanja in krepitev ERP, ter prek ad hoc strokovne skupine in foruma ERP za prehod.

POLITIČNO OZADJE

1. Sklepi Sveta o prenovljeni evropski agendi za visoko šolstvo (20. november 2017)
2. Sklepi Evropskega sveta (14. december 2017)
3. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o akcijskem načrtu za digitalno izobraževanje (17. januar 2018)
4. Sklepi Sveta o prizadevanjih za uresničitev vizije evropskega izobraževalnega prostora (22. maj 2018)
5. Sklepi Evropskega sveta (28. junij 2018)
6. Priporočilo Sveta o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini (26. november 2018)
7. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o usklajenem načrtu za umetno inteligenco (7. december 2018)
8. Sklepi Sveta z naslovom „Za vse bolj trajnostno Unijo do leta 2030“ (9. april 2019)

9. Sklepi Sveta o prihodnosti visoko digitalizirane Evrope po letu 2020: „Krepitev digitalne in gospodarske konkurenčnosti v Uniji ter digitalna kohezija“ (7. junij 2019)
10. Evropski svet: Nova strateška agenda za obdobje 2019–2024 (20. junij 2019)
11. Sklepi Sveta o ključni vlogi politik vseživljenjskega učenja pri omogočanju družbam, da bi pri obravnavi tehnološkega in zelenega prehoda podpirale vključujočo in trajnostno rast (8. november 2019)
12. Resolucija Sveta o nadaljnjem razvijanju evropskega izobraževalnega prostora za podporo v prihodnost usmerjenih sistemov izobraževanja in usposabljanja (8. november 2019)
13. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Evropski zeleni dogovor (11. december 2019)
14. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Močna socialna Evropa za pravičen prehod (14. januar 2020)
15. Resolucija Sveta o izobraževanju in usposabljanju v evropskem semestru: zagotavljanje informiranih razprav o reformah in naložbah (27. februar 2020)
16. Sklepi Sveta o boju proti krizi zaradi covida-19 v izobraževanju in usposabljanju (16. junij 2020)
17. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Program znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost (1. julij 2020)

18. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Akcijski načrt za digitalno izobraževanje 2021–2027 – Novi temelji za izobraževanje in usposabljanje v digitalni dobi (30. september 2020)
19. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025 (30. september 2020)
20. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Novi ERP za raziskave in inovacije (1. oktober 2020)
21. Rimsko sporočilo, sprejeto na ministrski konferenci evropskega visokošolskega prostora (19. november 2020)
22. Sklepi Sveta o digitalnem izobraževanju v evropskih družbah znanja (24. november 2020)
23. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Akcijski načrt za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027 (24. november 2020)
24. Sklepi Sveta o novem evropskem raziskovalnem prostoru (1. december 2020)
25. Resolucija Sveta o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju pri uresničevanju evropskega izobraževalnega prostora in širše (2021–2030) (18. februar 2021)
26. [DOPOLNITI: Sklepi Sveta o poglobljanju evropskega raziskovalnega prostora: raziskovalcem zagotoviti privlačne in trajne kariere in delovne pogoje ter udejanjiti kroženje možganov (xx. maj 2021).]